

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

УДК 351.75

РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ РЕАГУВАННЯ НА КРИЗОВІ СИТУАЦІЇ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ ДЕРЖАВНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ: ПОСТАНОВКА НАУКОВОГО ЗАВДАННЯ

Бєлай С. В.,

*д. держ. упр., с. н. с., ст. науковий співробітник науково-дослідного сектора
будівництва та оперативного застосування Національної гвардії України
науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної гвардії України,
Національна академія Національної гвардії України;*

Черкашин О. Д.,

*к. пед. н., с. н. с., вчений секретар секретаріату вченої ради
Національної академії Національної гвардії України,
м. Харків*

Проаналізовано концептуальні нормативно-правові документи, що регламентують питання забезпечення державної безпеки України. Встановлено, що найактуальнішим є питання розвитку ефективних механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України. Визначено завдання дослідження, які необхідно вирішити для розроблення зазначених механізмів реагування.

Ключові слова: національна безпека, державна безпека, кризові ситуації, механізми реагування, завдання дослідження.

Bielai S. V.,

*Doctor of Public Administration, Senior Researcher, Senior Researcher
of the at Research Section of Reconstruction and Operational Deployment
of the National Guard of Ukraine of the Research Centre of Service and Combat Activities
of the National Guard of Ukraine of the National Academy of the National Guards of Ukraine;*

Cherkashyn O. D.,

*Ph.D. in Pedagogy, Senior Researcher, Scientific Secretary of the Scientific Council Secretariat,
National Academy of the National Guard of Ukraine, Kharkiv*

DEVELOPMENT OF CRISIS RESPONSE MECHANISMS FOR SITUATIONS THAT THREATEN NATIONAL SECURITY IN UKRAINE: STATEMENT OF RESEARCH OBJECTIVES

The analysis of conceptual legal documents that govern the State security of Ukraine is carried out. It is established that the issues of the development of effective mechanisms for responding to crisis situations threatening the State security of Ukraine are relevant. The research tasks that need to be solved for the development of response mechanisms are identified.

Key words: national security, the State security, public safety, crises, response mechanisms, research tasks.

Реалії сучасних політичних течій в Україні, наявність сепаратистських рухів, поглиблення розшарування населення за політичними суперечностями, збройний конфлікт на Сході України, анексія Криму тощо створюють усередині держави багато загроз.

© Бєлай С. В., Черкашин О. Д., 2017

Офіційні оприлюднені дані ООН зазначають, що в 2016 р. жертвами конфлікту в Україні стали 32 856 осіб: 10 056 загиблих (включаючи цивільне населення, особовий склад військових формувань та правоохоронних органів України, терористів і 298 пасажирів рейсу МН17), а також 22 800 постраждалих [1]. На кінець 2016 р. 1,5 млн людей мігрували за межі території України [2].

Крім того, наразі існують загрози державній безпеці України і на південних та західних кордонах України.

Чернівецька область та частина Одеської області деякий час входили до складу Румунії. У 1994 р. в Румунії було прийнято закон “Про громадянство”, який дозволяє отримувати румунський паспорт усім етнічним румунам. Згідно з румунським законом “Про репатріацію” отримати румунський паспорт можуть жителі територій України, які колись входили до складу Румунії, а це Чернівецька, Одеська та Закарпатська області. Як наслідок більше 100 тис. жителів України отримали румунські паспорти.

Веде видачу своїх паспортів громадянам України і Угорщина. У Західній Україні мешкає понад 150 тис. етнічних угорців. У 2012 р. почала діяти нова Конституція Угорщини. У ній зазначено: “...Угорщина, керуючись ідеєю єдності Угорської нації, відповідає за долю угорців, які проживають за її межами...”, “...у кожного угорського громадянина є право на захист Угорської держави під час його перебування за межами країни...”.

Дехто може вважати видачу паспортів “державою-сусідкою” незначною загрозою. Але так само Російська Федерація видавала російські паспорти в Криму, результат наразі відомий.

Останнім часом Україна має загострення польсько-української ідеологічної кризи. У Польщі активно порушують тему волинської трагедії. У 2016 р. було знято фільм “Волинь”, який розповідає про масове знищення Українською Повстанською Армією польського цивільного населення на території Волині; зміст його має значну підтримку серед населення Польщі. 11 липня встановлено в Республіці Польща Національним днем пам’яті жертв “геноциду, вчиненого українськими націоналістами проти громадян Другої Речі Посполитої”. У 2015 р. було створено організацію “Реституція Кресов”, що має на меті займатися поверненням польського майна на території України або отримання грошової компенсації за майно, залишене поляками у 40-х рр. ХХ ст. 20 жовтня 2015 р. президент Польщі Анджей Дуда зазначив: “Я закликаю всіх громадян Польської республіки бути готовими до боротьби за повернення колишніх польських земель, де наші співвітчизники надалі піддаються гонінням та приниженням із боку вже нового українського керівництва. Якщо сучасна Україна засуджує дії СРСР – а вона їх засуджує, тоді Україна повинна добровільно повернути землі Польщі, що належали їй до 1939 р. ...”. Тобто ми бачимо послідовну державну політику Польщі щодо повернення українських територій до складу Польщі.

Таким чином, виходячи з вищесказаного, наразі актуальним постає дослідження з розвитку механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України.

Аналізу та дослідженню проблем реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці держави в літературі останніх років приділено недостатньо уваги. Більшою мірою вони стосуються вивчення питань організаційно-тактичних засад службово-бойової діяльності військових формувань та правоохоронних органів за надзвичайних умов. Ці дослідження

знайшли місце у працях Ю. Аллєрова, Є. Башкатова, В. Бацамуґа, С. Годлевського, Г. Дробахи, М. Єрмошина, О. Лавніченка, В. Микрюкова, І. Кириченка, Т. Сутюшева, О. Шмакова, І. Роліна та інших вчених і практиків. Питанням реагування на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці України присвячено праці В. Антипенка, Ю. Бабкова, А. Басова, В. Блищенко, Ю. Дубка, О. Гуляка, С. Ківалова, О. Крестьянінова, С. Кузніченка, В. Лаптія, С. Маґди, В. Мацюка, В. Настюка, О. Неґодченка, В. Плішкіна, М. Саакяна, О. Шаптали та ін. Вищезазначеними вченими та практиками зроблений значний внесок у дослідження механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України, однак вони досліджували окремі питання реагування на кризові ситуації. Комплексного дослідження з удосконалення механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України, не проводилося, що й зумовило вибір теми дослідження.

Метою статті є привернення уваги до важливості проведення дослідження з розвитку механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України, та вивчення стану наукової розробленості цієї теми.

Визначальними нормативно-правовими актами, що декларують питання забезпечення національної безпеки України, є: Закон України “Про основи забезпечення національної безпеки” [3]; Стратегія національної безпеки України [4]; Воєнна доктрина України [5]; Концепція розвитку сектора безпеки і оборони України [6]; Стратегічний оборонний бюлетень України [7].

Ст. 1 Закону України “Про основи національної безпеки” (далі – Закон) [3] надає визначення терміна “національна безпека”, що починається зі слів: “... захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам...”.

Національними інтересами визначено життєво важливі матеріальні, інтелектуальні та духовні цінності Українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток. Загрозами національній безпеці є наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України [Там само].

Об’єктами національної безпеки [Там само] є: людина і громадянин (їхні конституційні права і свободи); суспільство (його духовні, морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні та матеріальні цінності, інформаційне і навколишнє природне середовище і природні ресурси); держава (її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність).

Суб’єкти забезпечення національної безпеки визначені ст. 4 Закону [Там само], і основними серед них є органи державної влади та місцевого самоврядування всіх рівнів управління, а також громадяни України й об’єднання громадян.

Ст. 7 Закону [Там само] визначає загрози національним інтересам і національній безпеці України, у сфері державної безпеки такими є: “розвідувально-підривна діяльність іноземних спеціальних служб; загроза посягань з боку окремих груп та осіб на державний суверенітет, територіальну цілісність, економічний, науково-технічний і оборонний потенціал України,

права і свободи громадян; поширення корупції в органах державної влади, зрощення бізнесу і політики, організованої злочинної діяльності; злочинна діяльність проти миру і безпеки людства, насамперед поширення міжнародного тероризму; загроза використання з терористичною метою ядерних та інших об'єктів на території України; можливість незаконного ввезення в країну зброї, боєприпасів, вибухових речовин і засобів масового ураження, радіоактивних і наркотичних засобів; спроби створення і функціонування незаконних воєнізованих збройних формувань та намагання використати в інтересах певних сил діяльність військових формувань і правоохоронних органів держави; прояви сепаратизму, намагання автономізації за етнічною ознакою окремих регіонів України”.

Основними напрямками державної політики з питань національної безпеки у сфері державної безпеки (ст. 8 Закону [3]) є: “...реформування правоохоронної системи з метою підвищення ефективності її діяльності на основі оптимізації структури, підвищення рівня координації діяльності правоохоронних органів, покращення їх фінансового, матеріально-технічного, організаційно-правового і кадрового забезпечення; зосередження ресурсів і посилення координації діяльності правоохоронних, розвідувальних і контррозвідувальних органів України для боротьби з організованою злочинністю та наркобізнесом; участь України в міжнародному співробітництві у сфері боротьби з міжнародною злочинністю, тероризмом, наркобізнесом, нелегальною міграцією; відпрацювання ефективно діючої системи контролю за поставками продукції і технологій оборонного призначення і подвійного використання”.

Таким чином, можна дійти висновку, що державна безпека є складовою частиною національної безпеки. Виходячи з перелічених загроз та основних напрямів державної політики з питань національної безпеки у сфері державної безпеки, зазначимо, що головними суб'єктами забезпечення державної безпеки серед органів державної влади є військові формування та правоохоронні органи держави, об'єктом – держава (конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність).

Перейдімо до розгляду таких нормативно-правових актів сфери забезпечення національної (державної) безпеки та дослідімо дефініцію “кризова ситуація”.

Стратегія національної безпеки України [4] серед основних заходів зі створення ефективного сектора безпеки і оборони (п.п. 4.2) визначає “...централізоване управління сектором безпеки і оборони у мирний час, у кризових ситуаціях, що загрожують національній безпеці, та в особливий період, міжвідомчу координацію і взаємодію”. Одним з основних завдань підвищення обороноздатності держави (п.п. 4.3) є “...підготовка держави до відсічі збройної агресії, підвищення здатності органів державної влади, військового управління та органів місцевого самоврядування, сил оборони, системи цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу до функціонування в умовах кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, та особливого періоду”.

Воєнна доктрина України [5] (п. 39) передбачає “...розширення можливостей Головного ситуаційного центру України для забезпечення координації і контролю діяльності органів виконавчої влади, правоохоронних органів та військових формувань у сфері національної безпеки і оборони у мирний час, в особливий період, в умовах воєнного, надзвичайного стану і при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України”.

Також у п. 65 визначено, що в короткостроковій перспективі головні зусилля будуть спрямовані на забезпечення комплексних системних змін в організації і функціонуванні сил оборони України, серед яких зазначено "...удосконалення законодавчої бази з питань воєнної безпеки і оборони, розроблення ефективного механізму реагування на кризові ситуації, розвиток системи управління в операціях і бойових діях, децентралізація прийняття рішень" [5].

Реалізація Концепції розвитку сектора безпеки і оборони України [6] досягатиметься шляхом "...об'єднання оперативних спроможностей складових сектора безпеки і оборони для забезпечення своєчасного і адекватного реагування на кризові ситуації, які загрожують національній безпеці". Для досягнення мети Концепції планується реалізувати комплекс завдань, що полягають у "...набутті силами та засобами сектора безпеки і оборони визначених основних оперативних (бойових, спеціальних) спроможностей, необхідних для гарантованого реагування на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці". Також п.п. 3.4 зазначено, що "...основною метою розвитку Національної гвардії України є створення у її складі нових підрозділів, здатних у взаємодії з іншими складовими сектора безпеки і оборони виконувати широкий спектр правоохоронних завдань та ефективно реагувати на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці".

III розділом Стратегічного оборонного бюлетеня України [7] зазначено механізм імплементації оборонної реформи, а саме (п.п. 3.5) визначено сприятливі та негативні фактори, і одним зі сприятливих факторів є "...вивчення та упровадження досвіду функціонування органів військового управління та виконання завдань військами (силами) під час реагування на кризові ситуації".

Отже, аналіз перелічених нормативно-правових документів засвідчив, що запроваджено новий термін "кризові ситуації, що загрожують національній безпеці України". Термін "кризова ситуація" законодавець закріпив 25 грудня 2014 р. в Законі України "Про Раду національної безпеки і оборони України": "...кризовою ситуацією вважається крайнє загострення протиріч, гостра дестабілізація становища в будь-якій сфері діяльності, регіоні, країні" [8].

Своє авторське визначення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, надають Ю. Бабков та М. Адамчук: "...це обстановка з високим рівнем напруженості, що склалася або може скластися внаслідок дій, здатних призвести до заподіяння шкоди життєво важливим інтересам людини і громадянина, яка характеризується крайнім загостренням протиріч, гострою дестабілізацією становища в будь-якій сфері діяльності, регіоні, країні, реагування на яку потребує залучення в обмежені строки додаткових сил та засобів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій без введення надзвичайних адміністративно-правових режимів" [9].

На наш погляд, виходячи з вищезазначеного, найбільш небезпечними кризовими ситуаціями є ті, що загрожують державній безпеці. Відповідно до коментарю до Кримінального кодексу України, державна безпека – "це захищеність державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності України, її економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу, державної таємниці, правопорядку, державного кордону, життєво важливої інфраструктури та населення від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, а також від терористичних та інших особливо небезпечних зазіхань з боку злочинних організацій, груп чи осіб" [10].

Кризові ситуації, що загрожують державній безпеці є предметом вивчення публічного управління, економіки, соціології, політології, психології, юриспруденції та інших наук. на нашу думку, дослідження феномену кризових ситуацій лежить у межах таких наукових напрямів:

- теоретичні питання забезпечення національної безпеки взагалі та державної зокрема;
- фінансові питання забезпечення функціонування сектора безпеки і оборони та управління у сфері економіки та сталого розвитку регіонів держави;
- дослідження питань соціального забезпечення населення та безпековий аспект життєдіяльності людини в умовах кризових ситуацій;
- інформаційна політика щодо забезпечення безпеки держави;
- антикризове управління в різних сферах суспільного життя;
- моніторинг кризових ситуацій та реагування на них.

Таким чином, на основі аналізу розглянутих концептуальних нормативно-правових документів, наукових течій та сьогодишньої ситуації в Україні можливо зазначити, що найактуальнішим є питання розвитку ефективних механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України.

У сучасному суспільстві механізми управління відіграють основну роль в державній політиці щодо реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці. Механізми управління є нібито “знаряддям управління” в устрої держави.

Для подальшого розроблення механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України, необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити теоретичні засади виникнення кризових ситуацій у сучасному суспільстві;
- розглянути сутність кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці України;
- визначити причини, умови та наслідки виникнення кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці України;
- встановити місце кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці, у системі забезпечення національної безпеки України;
- обґрунтувати загальну концепцію проведення дослідження з розроблення нових та вдосконалення чинних механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- вивчити чинний правовий механізм реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- дослідити сучасний стан моніторингу кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці України;
- проаналізувати вітчизняні організаційні механізми реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- обґрунтувати методологічні засади функціонування та розвитку механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- дослідити фінансові аспекти забезпечення сектора безпеки й оборони;
- вивчити проблемні питання соціального забезпечення населення та безпековий аспект життєдіяльності людини в умовах кризових ситуацій;
- розглянути публічну інформаційну політику щодо забезпечення державної безпеки України;
- здійснити дослідження з розвитку механізму взаємодії органів публічного управління з громадськістю під час виникнення кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці України;

- удосконалити превентивний механізм реагування військових формувань та правоохоронних органів на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- розробити механізм моніторингу кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці України;
- удосконалити механізм взаємодії військових формувань та правоохоронних органів із місцевими органами публічної влади під час реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- обґрунтувати форми та способи реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- розробити стратегію функціонування механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- провести дослідження з урахування зарубіжного досвіду для формування шляхів удосконалення реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- надати розвиток організаційно-функціональної структури органів управління, що залучаються до реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- сформулювати пропозиції з удосконалення системи підготовки фахівців, які здійснюють реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України;
- обґрунтувати перспективні складові механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України.

Зроблені з цього дослідження висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі такі:

1. Сьогодні постійно демонструє виникнення та загострення кризових ситуацій, а отже, чинні механізми управління не в змозі здійснювати ефективне реагування. Аналіз правової основи реагування на кризові ситуації засвідчив, що запроваджено новий термін “кризові ситуації, що загрожують національній безпеці України”, який характеризує становище напередодні введення особливого періоду. Найбільш небезпечними кризовими ситуаціями є ті, що загрожують державній безпеці.

3. Державна безпека є складовою частиною національної безпеки. Виходячи з перелічених загроз та основних напрямів державної політики з питань національної безпеки у сфері державної безпеки, зазначимо, що головними суб'єктами забезпечення державної безпеки серед органів державної влади є військові формування та правоохоронні органи держави, об'єктом – держава (конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність).

4. На основі аналізу концептуальних нормативно-правових документів, наукових течій та сьогоденної ситуації в Україні встановлено, що найактуальнішим є питання розвитку ефективних механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України. У сучасному суспільстві механізми управління відіграють основну роль у державній політиці щодо реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці. Механізми управління є нібито “знаряддям управління” в устрої держави. Визначено завдання дослідження, що їх необхідно вирішити для розроблення механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України.

5. Напрями подальших досліджень буде спрямовано на вдосконалення чинних та розроблення нових механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України.

Список використаних джерел *

1. Statement of the High Commissioner for Human Rights on cooperation and assistance to Ukraine in the field of human rights. URL: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=21015&LangID=E#sthash.8iM5nol6.dpuf>.
 2. UNHCR – UKRAINE OPERATIONAL UPDATE. URL: <http://unhcr.org.ua/attachments/article/1299/2016%20UNHCR%20UKRAINE%20Operational%20Update%20FINAL.pdf>.
 3. Про основи національної безпеки України: Закон України від 15 груд. 2005 р. № 3200-IV: станом на 23 трав. 2017 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
 4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 трав. 2015 р. “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 26 трав. 2015 р. № 287/2015. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
 5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 верес. 2015 р. “Про нову редакцію Воєнної доктрини України”: Указ Президента України від 24 верес. 2015 р. № 555/2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>.
 6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 берез. 2016 р. “Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України”: Указ Президента України від 14 берез. 2016 р. № 92/2016. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>.
 7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 трав. 2016 р. “Про Стратегічний оборонний бюлетень України” / введ. у дію Указом Президента України від 6 черв. 2016 р. № 240/2016. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/240/2016>.
 8. Про внесення змін до Закону України “Про Раду національної безпеки і оборони України” щодо вдосконалення координації і контролю у сфері національної безпеки і оборони: Закон України від 25 груд. 2014 р. № 43-VIII: станом на 23 трав. 2017 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/43-19/paran20?nreg=43-19&find=1&text>.
 9. Бабков Ю. П., Адамчук М. М. Підходи до прийняття рішень при реагуванні на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці України // Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України : матеріали Міжнар. наук.-прак. конф., м. Київ, 25–26 листоп. 2016 р. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2016. С. 24–27.
 10. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 2-ге вид., перероб. та допов. / відп. ред. Яценко С. С. Київ: А.С.К., 2003. С. 111.
- * Список побудовано в порядку посилань.

Надійшла до редколегії 05.07.2017 р.

УДК 351; 629.039.58

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Костенко В. О.,

к. держ. упр., начальник зміни оперативно-координаційного управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Кіровоградській області, підполковник служби цивільного захисту, м. Кропивницький

Охарактеризовано екологічну ситуацію в Україні та з'ясовано, що найбільш складні проблеми у сфері екологічної безпеки, що прогресують, сформувалися в регіонах, де зосереджено небезпечну для життя і здоров'я людини виробничу діяльність. Розглянуто стан екологічних проблем у сфері радіаційної безпеки Кіровоградської області та окреслено основні шляхи вирішення їх на центральному та місцевому рівнях. Доведено необхідність вжиття та координації спільних заходів на всіх рівнях влади щодо зменшення негативного впливу екологічних небезпек на здоров'я і життєдіяльність населення.

Ключові слова: екологічні проблеми, екологічна безпека, радіаційні відходи, навколишнє середовище, державне управління.

© Костенко В. О., 2017